

Gents
Milieu
Front

Frontaal

Winter
2023

**Minister Zakia
Khattabi over
ons klimaat**

**Dumpsterdiven,
afval redden?**

**Origineel op
kot in Gent**

ArcelorMittal
06

Eveline Flamand
17

Gent en omstreken

06
dossier
interview met
CEO ArcelorMittal

10
inzichten
Fietsen door
Europa, terugblikken
op Gent

13
roots
Manas (India)

14
wonen
Alternatief wonen:
Op kot in Gent

17
ontmoet
Eveline Flamand

minister Zakia Khattabi
18

dumpsterdiven
22

Milieu inzichten

18
expert
Interview:
Zakia Khattabi

22
hot topic
Dumpsterdiven:
wie doet dat nog?

25
column
Lisa's gedacht

26
voortaan
Duurzaam alter-
natief: duurzaam
eindejaar

28
maw
Warmtenetten

jongerendebat
32

vrijwilliger Anouk
34

Front van goodwill

31
GMF-boekenclub
The Ministry for
the Future

32
actie
Jongerendebat: de
Gentse toppolitici
van morgen

34
vrijwilliger
Anouk Merx

35 Jules

36 kalender

38 volg ons

39 over ons

Basisbereikbaarheid

In januari verandert het openbaar vervoer in Gent ingrijpend. Een kaalslag volgens sommigen, een verbetering volgens anderen. Basisbereikbaarheid, zoals het concept heet, houdt in dat het aanbod vergroot waar al veel reizigers zijn. Waar minder reizigers zijn, vermindert het aanbod.

Begin dit jaar ontstond de Gentse Busbeweging, een collectief van verschillende actiegroepen, in de schoot van GMF. De beweging bestaat voornamelijk uit enthousiaste OV-gebruikers en bezorgde burgers. Enthousiast over elke verbetering, en bezorgd over blinde vlekken in het aanbod. De kern van het probleem is en blijft de structurele onderfinanciering van De Lijn door de Vlaamse overheid.

Het GMF-jaarthema van 2024 luidt: 'Openbaar vervoer: de oplossing voor elk probleem.' Veilige straten, aantrekkelijke publieke ruimte, gezond milieu en klimaat, voldoende verplaatsingsmogelijkheden voor iedereen: ja, laten we luidkeels supporteren voor tram en bus.

En daarom, beste lezer, deze oproep: neem vaker tram en bus. Want: onbekend maakt onbemind, of positiever verwoord: hoe meer gebruikers, hoe meer supporters. Onze strijd voor sterk Gents openbaar vervoer kan niet zonder jouw steun!

't Is bijna tijd voor nieuwjaarswensen. Mijn wens? Dat we elkaar het komende jaar eens tegenkomen op de bus, ergens onderweg.

Roos Pinoy
Vrijwilliger Gentse Busbeweging

47.000

'Zoveel Gentse gezinnen en alleenwonenden hebben géén auto - dat is net geen 40%! Een heel stuk lager dan het Vlaamse gemiddelde, daar heeft 27 procent geen privéwagen

'Er is in het verleden een verrottingsstrategie toegepast – 'Ziet ge, het gaat niet' – misschien vanuit de droom om het aan de privé te kunnen overlaten'

De Lijn-topvrouw Ann Schoubs zegt onverbloemd wat geen beleidsmaker gezegd wil hebben: de laatste ministers van Mobiliteit hebben De Lijn zwak gemaakt en kapot bespaard, waardoor OV-gebruikers steeds meer in de kou kwamen te staan. - De Standaard, 24 oktober 2023

De Oorzaak

burgeronderzoek naar omgevingsgeluid

Wat voor de ene Gentenaar een streling is voor het oor, ervaart de ander als een aanslag op de trommelvliezen. Welke impact heeft geluid in de stad écht op ons leven? De Oorzaak, een nieuw project van De Morgen, UZA en UAntwerpen zoekt het uit in het grootste burgeronderzoek naar omgevingsgeluid in Vlaanderen. Daarvoor rekenen ze op jouw hulp: installeer thuis een slimme geluidssensor en meet mee, of deel jouw geluidsbeleving met de onderzoekers!

Aanmelden doe je op www.deoorzaak.be

Eerste 'Gentse Brousse' voor Zwijnaarde

Putting the 'Bos' in 'Don Bosco'

Op 30 november werd op de terreinen van Don Bosco Zwijnaarde een Gentse Brousse aangeplant, en wel maar liefst 3 stuks! Gentse brousses zijn microbosjes van inheemse bomen en struiken die erg dicht op elkaar staan. Op enkele jaren tijd doet de natuur haar werk en groeien de plantjes uit tot een dicht, jong bos, échte broeihaarden van lokale biodiversiteit. De rol van het Front in dit project is niet te onderschatten: al jarenlang werd de aanplant voorbereid door de GMF-bomenwerkgroep: ze maakten eerst de directie warm om hun schoolterreinen te vergroenen, daarna tekenden ze mee aan de plannen voor bosjes en hielpen de school financiering zoeken door verschillende partijen samen te brengen. In 2024 plannen we nog meer Gentse brousses te realiseren, zowel in Gent-centrum als in de deelgemeenten - zo zie je binnen enkele jaren door de bomen het bos!

Wil je mee bos creëren in Gent? Stuur een mailtje naar bomen@gentsmilieufront.be

Verminderd busaanbod? Meld het!

Help ons druk zetten op De Lijn en politici

Op 6 januari 2024 verandert het openbaar vervoer in Gent en omstreken grondig. De Gentse Busbeweging verwelkomt elke verbetering, maar is ook bezorgd. Wij vrezen dat mensen die niet dicht bij een frequent bediende halte wonen, niet beter af gaan zijn. Want: met de invoering van 'basisbereikbaarheid' verhoogt het aanbod op drukke lijnen. Prima. Maar doordat De Lijn veel te weinig geld krijgt (de Vlaamse regering houdt vast aan budgetneutraliteit), betekent dat dat elders haltes en aanbod sneuvelen. Op minstens 150 haltes vermindert het aanbod aanzienlijk. GMF en de Busbeweging lanceren daarom een meldingsformulier. Kom je als busgebruiker in de Gentse vervoerregio in de problemen door de nieuwe dienstregeling van De Lijn? Laat het ons weten. Wij verzamelen de komende maanden alle info en trekken daarmee naar De Lijn en politici. Help ons, en deel de link!

'Geef jouw feedback op gentsmilieufront.be/basisbereikbaarheid

Doe... GMF cadeau!

Een lidmaatschap onder de boom!

Black Friday, Sinterklaas, straks Kerst... kopen, kopen, kopen! Cadeaus zijn dan wel altijd goed bedoeld, 'goed' zijn ze vaak allerm minst voor planeet, klimaat en portemonnee. Ben je nog op zoek naar een fris en duurzaam geschenk voor onder de kerstboom? Doe een lidmaatschap van GMF cadeau! Je geeft zo veel meer dan een paar kousen of een theepot: een magazine vol inspirerende tips & tricks, kortingen bij duurzame handelaars, en rechtstreekse steun aan een hyperactieve milieubeweging! Het lidmaatschap komt niet *shipped* vanuit China, maar gewoon met de fiets gebracht door een van onze vrijwilligers. Doen!

Regel een cadeaulidmaatschap op 1-2-3 via gentsmilieufront.be/cadeau

1000 keer CO₂-efficiënter dan bos

In gesprek met een staalreus

Begin '23 maakte de Frontaal-lezer kennis met de klimaatambities van ArcelorMittal, vandaag goed voor 8 procent van de Belgische CO₂-uitstoot. In dat artikel stond dat GMF nog heel wat vragen had voor de CEO. Bij deze!

txt_Bouke Billiet pix_ArcelorMittal

Eind september ontving Manfred Van Vliergberghe GMF in het AM-hoofdkantoor voor een vervolgesprek. Terwijl onze hartslag na de hachelijke fietstocht vanuit Gent langzaam kalmeert, steekt de CEO van wal. Basismaterialen, daar gaat het om. De klimaatimpact komt van de productie van basisma-

'Wie gepassioneerd is door milieu en klimaat, moet bij ons komen werken'

terialen, niet van de verwerking ervan tot een stoel of een auto of een zonnepaneel. Er is maar een handvol basismaterialen: staal, cement, plastics zijn de voornaamste. Stuk voor stuk zeer zware vervuilers. Maar die basismaterialen zijn wel nodig om alles te produceren wat we nodig hebben.

Het probleem zit dus aan het begin. Neem Volvo: ook een enorm grote fabriek, een

belangrijke werkgever en van enorm economisch belang. Maar inzake CO₂-impact: één zevenhonderdste van wat wij uitstoten. Met een paar windmolens te zetten, zijn we bij ArcelorMittal verre van klimaatneutraal.

Wereldwijd wordt jaarlijks 1,9 miljard ton staal geproduceerd. Voor cement gaat het om 4 miljard ton. De grote vervuilers, dat zijn wij. Daarom zeg ik altijd: wie gepassioneerd is door milieu en klimaat, moet bij ons komen werken.

Tegen 2030 wil AM 35 procent minder CO₂ uitstoten ten opzichte van 2018, en volledige koolstofneutraliteit tegen 2050. Zit u op schema? En waarom kan het niet 2049 of 2048 zijn?

We moeten enkele zeer grote investeringen doen waarmee we grote sprongen gaan maken, maar de voorbereidingen daarvoor zitten op schema. Onze roadmap is technisch en gede-

tailleerd uitgewerkt en daardoor realistisch. Kan het sneller? Daarover ben ik even gefrustreerd als u. We hebben duidelijk niet de dynamiek van de volledige maatschappij zoals bijvoorbeeld ten tijde van covid. Toen was iedereen veel meer bereid om concessies te doen, men voelde het aan den lijve. Mochten we diezelfde sense of urgency allemaal samen voelen, de burger/consument/belastingbetaler, industrie en politiek, mochten al die actoren duidelijk dezelfde lijn volgen, dan zouden we inderdaad sneller kunnen gaan.

Hoe kan de burger ervoor zorgen dat ArcelorMittal sneller koolstofneutraal wordt?

Klimaatneutraal of groen staal kost meer dan niet-klimaatneutraal staal. De kost van een basisproduct is vaak peanuts vergeleken met de kost van het eindproduct. Een klimaatneutrale auto is misschien 200 of 300 euro duurder dan een gewone auto. Je weet ook wat een auto kost. *(Alleen van horen zeggen, nvdr)* Wil de consument dat betalen? Om dat proces te versnellen - klimaatneutraal staal in elke auto - is het belangrijk dat de consument ernaar vraagt.

Kan ik vandaag een autover koper vragen om een privéauto met klimaatneutraal staal?

Wij bieden dat alleszins aan, Wij bieden dat alleszins aan, Hoe meer vraag daarnaar, hoe sneller we de omwenteling kunnen maken.

U gaat een groot terrein

Klaarmaken voor circulaire economie. Mooi, maar het grootste bos van Gent moet ervoor tegen de vlakte. Kon dat echt niet elders?

Als je een voorstel hebt, bekijk ik het graag. In onze dichtbevolkte regio zijn er weinig mogelijkheden.

Als er nu iets essentieel is voor de klimaattransitie, dan is het wel dat we muren moeten slopen tussen industrieën en sectoren. Door die te verbinden kan je grote stappen voorwaarts zetten. Of je het nu leuk vindt of niet: een grote haven biedt een enorme opportuniteit tot synergieën. Met North Sea Port hebben we een unieke samenhang van chemie, petrochemie, staal en agro-industrie. We kunnen die op zo'n manier laten samenwerken dat we negatieve effecten verregeren en reduceren.

Elke vierkante meter in de havenregio is van ontzettend

groot belang. Voor elk terrein moeten we ons afvragen: welke toepassing - bos, industrie, wonen - heeft het gunstigste effect op het klimaat? En dan moeten we onder ogen durven zien dat we hier bepaalde technologieën kunnen bouwen met een effect op de CO₂-uitstoot dat minstens duizend keer zo groot is als dat van het bos dat er op dit moment staat. En we kunnen die technologie niet honderd kilometer verder bouwen, want dan hebben we die belangrijke synergie niet, of hebben we nog veel meer pijpleidingen nodig.

'Essentieel voor de klimaattransitie: muren slopen tussen industrieën en sectoren'

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- **gratis advies** aan zelfbouwers!
- **isolatie opleidingen:** eurabo.be/opleidingen

10%
ISOLATIEKORTING

10% korting voor leden

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - Pont West 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

GROENDAKEN DAKTUINEN & GROENGEVELS

CANOPY

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

→ **In 2021 bestond nog altijd maar twintig procent van het door AM geproduceerde staal uit schroot. Waarom ligt dat cijfer zo laag?**

Zelfs als we al het schroot ter wereld volledig zouden hergebruiken, dan nog zou het lang niet volstaan. De wereldwijde staalbehoefte is zo groot dat er nog veel vers staal nodig is. Afhankelijk van het doel kan je meer of minder schroot gebruiken. Staal van betonijzer mag meer schroot bevatten, maar meer gesofisticeerde staalsoorten kunnen we nog niet volledig met schroot maken.

Vandaag behoren we al bij de wereldtop inzake schroot insmelten in onze geïntegreerde route. Die voorsprong willen we verder uitbouwen. Vandaag smelten we jaarlijks zo'n 1.2 miljoen ton, tegen

2030 willen we 2 miljoen ton halen.

Het moet ons doel zijn om schroot hier te houden en te gebruiken. De politiek heeft daar een belangrijk aandeel in. De arbeids- en milieuvraagstukken om schroot uit elkaar te halen zijn niet overal zoals bij ons. Neem oude schepen: die zitten vol fantastisch staal. Vandaag worden die ontmanteld in Turkije of Pakistan waar arbeiders enorme gezondheids- en veiligheidsrisico's lopen. Het zou de ambitie moeten zijn dat we dat werk hier in Europa doen, maar dan op een correcte manier.

Is de modal shift (van privéauto naar actieve en deelmobiliteit) geen kwalijke zaak voor een bedrijf dat 40 procent van zijn productie verkoopt aan de auto-industrie?

Ten eerste is de afhankelijkheid van de automobiellindustrie een goede zaak omdat die ons de voorbije decennia gepusht heeft naar nieuwere en meer gesofisticeerde staalsoorten. Het staal dat we vandaag maken is tien keer sterker dan het staal van nog maar enkele jaren geleden. Dat laat toe om veel dunner staal te maken, en daar profiteren ook weer sectoren van mee die minder sterk zijn om dat af te dwingen.

Ten tweede willen we auto- en andere mobiliteit uiteraard nog sterk ondersteunen, maar tegelijk zien we een gigantische groei in de hoeveelheid staal voor zonnepanelen en windmolens. En ook daar worden we gepusht om te innoveren en verbeteren, en daar zijn we goed in in België.

Het is belangrijk te beseffen dat innovatie vooral aan het begin van het productieproces een grote impact heeft, niet op het einde. Wij zijn daarin wereldpionier, en de hele wereld profiteert daarvan mee, overal waar staal wordt gebruikt. Maar je kan niet innoveren zonder te produceren. Politici onderschatten dat. Onze productie hier is nodig, niet alleen de toegevoegde waarde creëren van halffabrikaten. We moeten onze industrie dus zeker niet willen wegduwen.

'Je kan niet innoveren zonder te produceren. Politici onderschatten dat'

Je las nog maar de helft!
Lees het volledige interview op
gentsmilieufront.be/ceo-arcelormittal

Bedenkingen van een Gentse fietser
op weg door ons continent

Vertrekpunt bestemming

Fervent fietsreiziger Toby Lauwerier fietste de afgelopen jaren tot in de verste uithoeken van Europa. Dat leverde een caleidoscoop aan indrukken op, over de staat van ons continent en zoveel meer. Als reiziger word je geacht met een onbevangen blik naar de wereld te kijken, toch raak je niet los van je eigen referentiekader. Dat hoeft geen probleem te zijn, en al zeker niet als Gent deel uitmaakt van dat referentiekader. Gent is nog zo slecht niet, alleen jammer dat het niet in de bergen ligt!

txt_Toby Lauwerier pix_Toby Lauwerier

De agro-industriële, van pesticiden vergeven monocultuur-landschappen in Nedersaksen, de Elzas of de Povlakte, de wild om zich heen slaande en onstopbare urban sprawl van Polen tot Noord-Spanje en van Macedonië tot Zwitserland en het manifeste gebrek aan langetermijnvisie daarbij, de onvoorstelbare hoeveelheid

van de Middellandse Zee: ik zag het allemaal voorbijkomen op de fiets.

Veel te ontdekken

Maar evengoed genoot ik van adembenemende spektakel-landschappen in de Alpen en de Karpaten, van sacrale ingetogenheid op de groene hoogvlaktes in de Jura, volmaakte rust in de Bulgaarse of Zweedse bossen of van de ruigheid van de Baltische kust. Er is zoveel te ontdekken op ons continent.

Fietscultuur

Mijn *warmshowers*(*)-hosts in Lübeck organiseren de *Critical Mass* in hun stad, die in Novi Sad in Servië zijn een fietskoerierbedrijfje begonnen. Mijn hosts in Graz in Oostenrijk nodigen mij uit om een stukje mee te fietsen met hun informele gravelfietsclub en in Milaan, Lyon, Rostock

plasticafval en rotzooi langs de wegen in Montenegro en Albanië, de gekmakende verkeersherrie en de surreële hoeveelheid auto's in grootsteden als Istanbul en Athene, de schreeuwelijkheid van het massatoerisme aan de kusten

**'In tal van Europese steden
wint de fiets terrein en
ontstaat er langzaam
maar zeker iets van een
fietscultuur'**

Gent, Europa

en Vilnius vergezellen mijn hosts mij 's ochtends voor de eerste kilometers van de dag, mijn route ligt toch min of meer op de weg naar hun werk – met vintage fiets, cargobike of fixie. In tal van Europese steden wint de fiets terrein en ontstaat er langzaam maar zeker iets van een fietscultuur.

Gedeelde zorgen

Het voelt goed om overal in Europa mensen tegen te komen die dezelfde interesses, maar ook bezorgdheden delen. Ze proberen zo goed en kwaad als het kan wat milieubewust te leven, gebruiken ecologisch afwasmiddel en zijn lid van het Praagse Milieufront, het Letse Natuurpunt of de Beierse JNM.

Ik voel mij net zo goed welkom bij het gezin van een Normandische slateler, die voor dag en dauw moet opstaan om op 70 hectare akkerland buiten de stad een leger seizoensarbeiders aan te sturen. Ook hij maakt zich zorgen over de droogte en de verschraling van de bodem, maar anderzijds ziet hij geen uitweg uit het industriële landbouwmodel waar hij een klein radertje in is, en ik kan hem eerlijk gezegd geen ongelijk geven. Zijn honderdduizenden slakroppen komen terecht in Lidl-warenhuizen in heel Frankrijk.

Back to the future

Twintig jaar geleden maakte ik tijdens een bouwkamp vrienden voor het leven in een Roemeense provinciestad. Ze waren nog nooit in het buitenland geweest en hun ouders reden met een aftandse Dacia. Anderzijds was het de periode, vijftien jaar na de val van het communisme, dat de vrije markt eindelijk volwassen begon te worden in Oost-Europa.

In 2023 heeft één van die vrienden van toen een goedbetaalde job bij een Amerikaanse vleesmultinational en ben ik bij hem te gast in één van de vele nieuwe hoofdstedelijke buitenwijken. Een andere vriend heeft

een eigen marketingbureau en beheert een facebookpagina die ijvert voor de versnelde aanleg van een nieuwe autostrade – want met de trein het land doorreizen gaat veel te traag.

De welvaartsprong die mijn Roemeense vrienden maakten van tiener naar dertiger is er één die West-Europa enkele generaties geleden maakte. Maar met de welvaart komen ook de welvaartsproblemen. De auto's staan vier rijen dik geparkeerd in Boekarest, bij de ontwikkeling van de nieuwe voorsteden wordt nauwelijks groen voorzien en zelfs geen fatsoenlijke riolering – een kroniek van een aangekondigde klimaatramp is het.

Home sweet home

Al fietsend breek ik uit mijn groene Gentse bubbel, bekijk ik Gent letterlijk even vanop afstand en maak ik de staat op van ons continent – de toestand gaat van paradijselijk naar hopeloos en alles daartussenin.

Gent ligt niet in de bergen, maar toch is er veel waar ik als Gentenaar blij om kan zijn: de pracht van onze binnenstad, de fietscultuur en dito infrastructuur en het terugdringen van Koning Auto, de vergroening van straten, pleinen én gevels, de inspanningen die gedaan worden om onze CO₂-uitstoot naar beneden te halen en om de stad te wapenen tegen de klimaatontwrichting. Daar kunnen veel andere steden in Europa zeker iets van leren. Wanneer gaat de geveltuinbrigade internationaal?

**'Alles kan beter:
het ergerlijke
zwerfvuilprobleem
lijkt zeker in veel West-
Europese steden minder
hardnekkig dan in Gent'**

Alles kan beter: het ergerlijke zwerfvuilprobleem lijkt zeker in veel West-Europese steden minder hardnekkig dan in Gent. Misschien moet Gent nog maar eens een kijkje gaan nemen hoe die steden dat probleem te lijf gaan. Spoiler alert: het is onder andere iets met statiegeld en zo!

(*) *warmshowers.org*, een online community voor fietsreizigers die elkaar een slaapplek kunnen aanbieden

HÈT ADRES

VOOR ECO EN FAIR FASHION

SUPERGOODS GENT

VOOR AL JE ECO EN FAIR CADEAUS

Een eerlijk gemaakt geschenk is niet alleen leuker om te krijgen, maar ook om te geven! Bovendien is het met een eco en fair cadeau feest voor iedereen, ook voor de makers.

Bij Supergoods Gent vind je voor iedereen iets: grote cadeaus en budgetcadeaus, voor haar, voor hem, en ook voor kinderen...

Aanraders in de kledingcollectie zijn de heerlijk warme truien uit biologische wol, gerecycleerde wol, of katoen. Ook de populaire Veja-sneakers zijn een leuk geschenk, of de spullen van Steamery, waarmee je je kleren perfect onderhoudt!

Kleinere duurzame geschenken van Supergoods, zoals biokatoenen of wollen sokken, boxers, t-shirts, kaarsen, Dopfer-flessen zijn ook steeds razend populair. En anders geef je met een cadeaubon een ontdekkings-tocht doorheen onze winkel cadeau!

Prettige Feestdagen!

OOK OP ZONDAGEN OPEN!

In december kan je ook op zondagen bij Supergoods terecht! Ideaal om langs te komen voor je cadeaus, om een feestoutfit kiezen, je zegt het maar!

Zondagopeningen:

Zo 17/12 11-18u
Zo 24/12 11-16u30
Zo 31/12 11-17u

GEBRUIK JE GOOD VIBES CLUB PUNTEN VOOR HULP IN GAZA

Een vredevolle Kerst, dat is helaas niet voor iedereen weggelegd. Diverse oorlogen steken de laatste jaren de kop op. Voor de kerstperiode krijg je de mogelijkheid om punten van je klantenkaart, die je kan gebruiken voor kortingen of voor donaties aan enkele welgekozen goede doelen, ook te doneren aan hulp en steun in Gaza, via Oxfam België. Doe je ook mee met deze actie? Dat kan gemakkelijk in de winkel of online. - Olga, Supergoods Gent -

SUPER
GOODS
eco + fair fashion

Brabantdam 63 / Open ma 11-18u, di-za 10-18u / supergoods.be

Ook open op de eerste zondag van de maand.
Bij Supergoods kan je ook shoppen met ecocheques!

Manas — 'Als we een inspanning van mensen vragen, moeten we tonen wat het voordeel voor hen is'

Manas Bharadwaj_49
roots_India

Manas werd geboren in Oost-India in en woonde ook in Calcutta en New Delhi. Hierdoor leerde hij de verschillende culturen, keukens en talen van zijn land kennen. Toen hij zijn Belgische partner ontmoette woonden ze eerst een tijdje in India, daarna bouwden ze een leven in Gent op.

'Al was ik nog nooit buiten India geweest, ik voelde me meteen erg welkom hier, ik vind Gent een warme stad. Het is ook makkelijk dat iedereen Engels kan natuurlijk. Culturele uitdagingen waren er niet echt, mijn gezin noemt me ondertussen zelfs de 'bruine Belg'.

'Door mijn werk zag ik al heel veel verschillende plaatsen in de wereld en kan ik vergelijken; Gent is echt een vooruitstrevende stad. Dat trekt ook mensen uit andere delen van het land aan. We moeten wel opletten dat we geen mensen uitsluiten!

'Iedereen heeft behoefte aan economische veiligheid; voor zichzelf en zijn of haar familie, en dan pas is er ruimte om mee te zorgen voor de gemeenschap. Slechts een klein deel gaat nog verder en wil ook zorg dragen voor Moeder Aarde. Als we een inspanning van mensen vragen, moeten we tonen wat het voordeel voor hen is.'

'Als afwisseling op mijn professionele leven en om iets terug te geven aan Gent en het leefmilieu, ben ik vrijwilliger bij Let's Save Food. Meer en meer gezinnen worstelen met voedselzekerheid. Terzelfdertijd zorgt voedselproductie voor een vierde van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen. Met mijn werk voor Let's Save Food heb ik een positieve impact zowel op mensen die enkele euro's kunnen besparen als op het milieu door voedselverspilling te verminderen. En daar ben ik wel trots op.'

txt_Sabine Huyghe pix_Jurgen Remmerie

Op kot zonder kot

Studenten en niet-studenten samen in een co-housing

Maité kwam enkele jaren geleden voor haar studies naar Gent. Omdat het op kot niet altijd even aangenaam wonen was, deelt ze nu met vrienden een huis in de Brugse Poort. Co-housen is onder studenten niet uitzonderlijk. Frontaal vond het toch de moeite waard om hen eens aan de tand te voelen. Want zorgen zij er niet voor dat gezinnen in Gent amper nog een betaalbare woning kunnen vinden?

txt_ Sabine Huyghe pix_Bart Van Besien

Met hoeveel wonen jullie hier?

'Ik woon hier met mijn lief die ook nog studeert. Verder is er nog een student, iemand die al een job heeft en iemand die op zoek is naar werk. We kenden elkaar vooraf en kozen bewust voor een huis om samen in te wonen, ik had het echt gehad met de koten waar ik daarvoor zat. In een ervan woonden we met 14 studenten in het gebouw, er hoeft er maar één zijn afwas te laten staan en het wordt al snel een rommeltje. Er zaten muizen, het afval op de koer bleef staan, het was er kortom echt onaangenaam. De eigenaar liet het gebouw verkommeren en had er dus amper kosten aan, terwijl hij wel maandelijks 14 keer huurgeld binnenrijfde.

Wat is nog een verschil met op kot zitten?

Hoe ik nu woon is goedkoper dan op kot gaan. De prijzen van de koten stegen de afgelopen jaren enorm, onder andere door de energiecrisis.

Van mijn laatste kot had de eigenaar het huurgeld maar liefst met €120 verhoogd toen ik er in trok. Ik merkte die jaren ook echt dat mijn uitgaven stegen, dat onder andere voeding duurder werd. Er zijn studenten die 2 à 3 dagen per week moeten werken om rond te komen. Het wordt bijna genormaliseerd dat je als student moet werken om je studies en bijkomende kosten te betalen, terwijl een voltijdse studie eigenlijk al een job op zich is. Dan is het niet verwonderlijk

dat sommige studenten tegen een burn-out aanlopen. Of er wordt verwacht dat je ouders alles betalen, wat ook niet voor iedereen haalbaar is.

Wat vind je van de stelling dat jullie huizen onder de neus van gezinnen wegsnoepen?

Hoe we hier wonen is niet helemaal toegestaan omdat we niet allemaal hier gedomicilieerd zijn, terwijl dat voor co-housing wel verplicht is. Als we als studenten onze domicilie hier wel zetten, hebben onze ouders geen recht meer op kindergeld, waarmee ze onze studie helpen te betalen. Ik besef dat de idee leeft dat we huizen van gezinnen inpalmen, maar ik vind dat niet volledig correct. Studenten

'Eigenlijk vind ik het niet meer van deze tijd dat we allemaal in een groot huis wonen, met elk een eigen badkamer'

en werkenden worden tegen elkaar opgezet in een soort verdeel- en heersspel. Zo wordt de aandacht afgeleid in plaats van dat er werk gemaakt wordt van een oplossing: meer investeren in betaalbare huisvesting. Zowel voor gezinnen als voor studenten.

Hoe zou het volgens jou anders moeten?

De UGent wil per se progressief zijn, dan moet ze er ook mee voor zorgen dat studeren toegankelijk is voor iedereen en het geen elitaire bedoening wordt. Studeren zou een basisrecht moeten zijn. Vaak willen jongeren wel een diploma behalen maar staat een gebrek aan financiële middelen dat in de weg. De UGent bespaart echter in plaats van te investeren. Zo hebben ze sommige opleidingen ingekort van 5 naar 4 jaar, terwijl er maar een deel van de inhoud wegvalt. De werkdruk verhoogt dus, en als je daarbij ook nog

een studentenjob moet doen wordt het helemaal lastig.

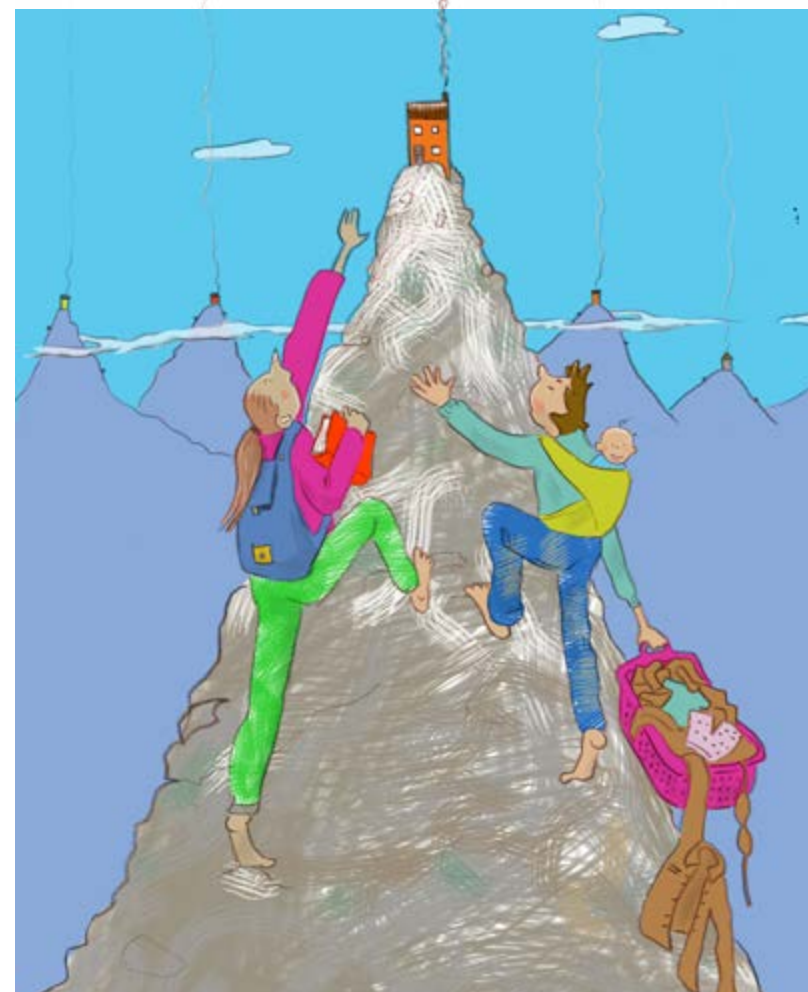
Ook de overheid heeft haar bijdrage te leveren in betaalbare en betere huisvesting. Er zou bijvoorbeeld een plafond op de prijzen van koten kunnen komen. Verder vind ik dat er moet nagedacht worden over een basisinkomen, ook voor studenten, er is in de samenleving geld genoeg. Nu kan je wel aanspraak maken op een beurs, maar die dekt de kosten niet volledig, en je blijft nog steeds afhankelijk van je ouders.

Een huisbaas vinden die aan studenten wil verhuren was niet evident; ofwel moesten onze ouders garant staan, en blijven we dus wederom afhankelijk van hen, ofwel moesten we loonfiches kunnen voorleggen. Ik denk dat deze huisbaas wel aan ons verhuurt omdat ze redeneert dat ze aan ons vijven meer kan vragen dan aan een gezin.

Vind je cohousen gewoon gezellig als student, of wil je later ook zo wonen?

Samen met vrienden wonen is veel fijner, we zijn precies een familietje. Het is makkelijker om solidair te zijn en eens op te ruimen voor iemand anders. Ik zie mezelf zeker nog cohousen na mijn studies. Het lijkt me een logischere formule voor de toekomst. Eigenlijk vind ik het niet meer van deze tijd dat we allemaal in een groot huis willen wonen met elk een eigen badkamer. Delen is de toekomst, zowel financieel als voor het klimaat.'

Ben je /ken je iemand die staks wil studeren en wonen in Gent? Stuur een mailtje naar kot@stad.gent en check jouw opties!

OP FIETSVAKANTIE?
ZORGELOOS NAAR JOUW WERK?
OF ER GEWOON OP UIT MET DE KINDEREN?

CASA de
CICLISTAS
HELPT JE GRAAG OP WEG

SANTOS – HASE –
WOOM – MTB CYCLETECH

SAMEN BIO-ECOLOGISCH
BOUWEN MET HOUT

ZOEK JE EEN PARTNER VOOR JOUW TOTAAL-
RENOVATIE OF (VER)NIEUWBOUW IN HOUTSKELET?

NEEM CONTACT MET ONS OP VIA:
WWW.HOTA.BE/CONTACT OF INFO@HOTA.BE

Vogelvoer, nestkastjes
en andere hebbedingen

Zelf vetbollen maken

Vogelwandelingen

Demonstratie
vogelringen

**Gentse
vogeltjesmarkt**

**zaterdag
20
januari**

In en aan het
Natuurcentrum Jan Hublé
Driepikkelstraat 32, 9030 Mariakerke (Gent)
DOORLOPEND VAN 9.00 TOT 15.00 UUR

Meer info:
www.natuurpuntgent.be
of scan de QR-code

Natuurpunt
Gent

© FRANK MAES

Eve(line) — 'Ik stop pas als het klimaatprobleem opgelost is!'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich rechtstreeks of onrechtstreeks inzet voor een duurzamer Gent. Deze keer spraken we met Eveline Flamand, op sociale media bekend als Eve the Econista.

'Via mijn account wil ik op een luchtige manier informeren én inspireren om duurzaam te leven. De klimaatverandering is een serieus onderwerp, maar ik geloof dat je door humor meer mensen doet luisteren. Met deze insteek onderscheid ik me trouwens van andere influencers.'

'Ik zocht lang naar een naam, die geen *geitenwollen-sokkerig* imago heeft, want ik zie mezelf als een moderne vrouw. Naar analogie met het begrip *fashionista* kwam ik uit bij *econista*.'

'In het begin deelde ik vooral mijn eigen zoektocht naar een duurzamer leven vanuit de intentie dat volgers zich hierin zouden herkennen. De parodieën op bekende liedjes en films zijn er pas later bij gekomen. Nu maak ik die het liefst.'

'Het is fijn om naast mijn job als leerkracht via mijn account mijn creatief ei kwijt te kunnen. Toch blijft het een uitdaging een diepzinnige klimaatboodschap over te brengen in korte ludieke filmpjes. Mijn account houdt me ook scherp om te reflecteren over mijn eigen gedrag. Ik leid geen 100% duurzaam leven, maar probeer wel zoveel mogelijk bewuste keuzes te maken. Precies dat moeilijke evenwicht wil ik tonen.'

'Omdat ik plezier wil blijven vinden in mijn rol van Eve the Econista, maak ik mijn posts op eigen tempo. Intussen heb ik een kleine community gecreëerd en ontmoette ik sommige volgers al in het echt. Heel fijn om eens uit de virtuele wereld te kunnen stappen. En stoppen... dat doe ik pas als het klimaatprobleem opgelost is!'

txt_An Van Hemeldonck pix_Jurgen Remmerie

Rechtvaardige transitie?

Interview met federaal klimaatminister Khattabi

Rapport na rapport wijst ons op de destructieve gevolgen van de klimaatcrisis. Kan onze politiek het tij keren? Een gesprek hierover met de federale minister van Klimaat.

txt_Michaël Verest pix_kabinet minister Khattabi

In de nieuwe begroting tref ik enkel warmtepompen als klimaatgerelateerde maatregelen. Is dat niet weinig?

Er staan nog andere maatregelen in, maar ik ben niet tevreden met dit akkoord. Er is een culturele revolutie nodig, een ander paradigma, om de klimaatproblemen aan te pakken. Ik pleit al van bij het begin van mijn ambtstermijn voor domeinoverschrijdende maatregelen en budgetten. Deze benadering van begrotingsdenken bestaat momenteel nog niet. Het is van essentieel belang te beseffen dat begrotingen onvermijdelijk gevolgen hebben voor de klimaatcrisis, die in toenemende mate kosten met zich meebrengt. Op de huidige manier organiseert men toekomstige tekorten.

Kan u een voorbeeld geven van die domeinoverschrijdende maatregelen?

Het is onzinnig om de minister

van Energie te vragen te investeren in hernieuwbare energie wanneer de Belgische Staat blijft investeren in koolstofintensieve industrieën. Daarom is een alomvattend raamwerk noodzakelijk, en ik neem daarom de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties als vertrekpunt. We kunnen onze transitie niet bouwen op de rug van het Zuiden. Wat zijn de arbeidsvoorwaarden van zij die zeldzame aardmetalen winnen? We streven niet naar een herhaling van koloniale praktijken. Integendeel, we moeten nadenken over hoe we onze autonomie kunnen waarborgen. In dat kader vormt de circulaire economie het sluitstuk.

In Europa zijn zowel lithium als silicium ontdekt. Is het niet noodzakelijk om deze grondstoffen eerst te ontginnen om onze onafhankelijk-

heid te waarborgen?

Er zal nooit voldoende lithium beschikbaar zijn. Het streven naar oneindige groei op een eindige planeet is simpelweg niet houdbaar. Het is dus essentieel dat we onze consumptiepatronen ingrijpend herzien. De volledige elektrificatie van het gehele wagenpark is dus niet voldoende; we moeten streven naar een reductie van het aantal voertuigen.

Indien er sprake is van kinderarbeid in een kobaltmijn, hoe kan België of Europa een halt toeroepen aan deze wanpraktijken?

Europa heeft de Due Diligence-richtlijn. Bedrijven dienen volledig aansprakelijk te worden gesteld voor hun gehele toeleveringsketen, en niet slechts voor het eindproduct. Momenteel ben ik bezig met het oprichten van een informatiepunt om bedrijven hiermee te helpen.

'Ik ben ervan overtuigd dat de klimaatcrisis dé voornaamste sociale kwestie van deze eeuw vormt'

Critici van het klimaatbeleid willen de factuur niet doorschuiven naar de volgende generatie. Zij zien meer heil in technologie dan een paradigmashift.

Het ene sluit het andere niet uit. Zonnepanelen en onze offshore windmolenparken in de Noordzee zijn ook voorbeelden van technologieën. Daarom ben ik niet tegen technologische vooruitgang, maar alleen zal ze niet toereikend zijn. Ik ben ervan overtuigd dat de klimaatcrisis dé voornaamste sociale kwestie van deze eeuw vormt. Voor mij bestaat er geen scheiding tussen sociale en ecologische belangen. Terwijl velen zich zorgen maken over de publieke kosten van de transitie, lijkt niemand aandacht te schenken aan de kosten en ongelijkheden die de klimaatcrisis met zich meebrengt. Bijvoorbeeld, de dichtstbevolkte arme wijken hebben te kampen met de hoogste luchtvervuiling, beperkte groene ruimtes en slecht geïsoleerde woningen. Het is dus van groot belang dat de transitie niet wordt gedragen door de meest kwetsbaren.

Dan spreken we over herverdeling. Hoe zou u dat aanpakken?

Ik pleit in het kader van het Fit For 55-programma dat de Europese belastinginkomsten uit het emissiehandelssysteem en het Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) worden teruggestort naar de burger. Het instellen van invoertarieven op koolstofintensieve producten van buiten de EU dient als duidelijk signaal aan de markten om te voldoen aan onze standaarden.

Worden onze bedrijven dan niet minder concurrentieel?

Deze zorg wordt steeds minder relevant. Ik heb dit ook aan het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) gezegd: het volgende economische strijdtoneel wordt de transitie. De VS ondersteunen hun bedrijven met de Inflation Reduction Act, en China investeert eveneens aanzienlijk. Als we willen dat onze ondernemingen klaar zijn voor een gedecarboniseerde wereld, dienen we hen nu te ondersteunen. Nemen we bijvoorbeeld het stikstofdossier in Vlaanderen. Sinds de jaren '90 zijn er Europese richtlijnen op dit gebied. De opeenvolgende regeringen van ons land meenden landbouwers te helpen door geen verplichtingen op te leggen. De gevolgen hiervan zijn duidelijk zichtbaar. Daarom is het noodzakelijk dat we onze bedrijven een langetermijnvisie aanreiken.

Hoe staat u tegenover investeringen als Ineos?

Een vergissing. Hoewel we allemaal hebben geprofiteerd van de industriële vooruitgang, stijgen zowel de maatschappelijke als financiële kosten aanzienlijk. De voortzetting van het huidige beleid is niet langer haalbaar. Het vergt dan ook politieke moed om te erkennen dat we een nieuw pad moeten bewandelen. De vraag is: welke maatschappij willen we morgen?

In september heeft u een Burgerplatform opgericht. Waarover gaat het?

Aan het einde van de legislatuur moet ik een rapport voorleggen over wat een rechtvaardige transitie in België inhoudt. Het

is belangrijk daar een open, democratisch debat over te voeren. Naast een expertenpanel en een forum voor de middenveldorganisaties, wilde ik ook de burger een stem geven. Mensen uit het hele land komen enkele week-ends samen om te discussiëren over specifieke onderwerpen. We vertrekken hierbij vanuit hun realiteit, ongeacht hun sociaal-economische achtergrond, of ze nu afkomstig zijn van het platteland of de stad. Welke voorwaarden zien zij als noodzakelijk om een rechtvaardige transitie te bewerkstelligen? Het is de grootste consultatieronde over dit onderwerp in België.

Kan de rechtvaardige transitie verenigd worden met de uitbreiding van flexi-jobs?

De liberale familie heeft die beslissing erdoor geduwd en ik betreur dat. Ik merk dat de partijen meer en meer gericht zijn op de eigen achterban en politieke doelen. De begroting is daar een afspiegeling van. Regeren met zeven partijen is niet gemakkelijk, maar het heeft echter ook te maken met het globale klimaat. Rechtse partijen drukken overal hun agenda door.

Ondervindt u met de opkomst van extreemrechtse partijen niet meer weerstand? Ook de christen-democraten verzetten zich tegen de natuurherstelwet.

Dat klopt, absoluut, vooral gedurende het afgelopen jaar. Hoewel we een degelijk akkoord hebben bereikt, wordt het steeds uitdagender om consensus te vinden. Dat is moeilijk te begrijpen, zeker wanneer we geconfronteerd worden met de schokkende beelden van de recente natuurrampen.

Zakhia Khattabi.

_federaal minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal

_zetelde al sinds 2009 in het Brusselse en federale parlement

_was van 2015 tot 2019 co-voorzitter van Ecolo

Baby op komst?

Al aan een tweedehands geboortelijst gedacht?

ZO ERVAARDEN DEZE GMF'ERS HUN TWEDEHANDS GEBOORTELIJST

Pieter
GMF'ER

Pieter Nuytinck, papa van Isolde & Robin

Wij kozen voor Mic Mac Minuscule omwille van de ecologische gedachte; **pre-loved is beter dan nieuw**. We kregen persoonlijk advies bij het kiezen van de spullen die wij als koppel handig vonden, maar de exacte kleur van die spullen was voor ons bijkomstig. Het belangrijkste: we konden gerust zijn van degelijk materiaal.

We vulden Robins lijst ook aan met **(nieuwe) wasbare luiers**. Fijn dat dit ook kan bij Mic Mac Minuscule!

An Van Hemeldonck, mama van Maarten

Als GMF'ers houden we sowieso van tweedehands, maar voor babyspullen vonden we dat moeilijk. De **persoonlijke aanpak van onze Mic Mac Madam**, het keuze-advies en vooral de kwaliteitscontrole waren super. Ze hield echt rekening met onze stijl en smaak. We kregen veel positieve reacties!

Het goede doel is een leuk extraatje, met onze lijst konden we toch **een mooi bedrag schenken aan Baby-Nest**.

An
GMF'ER

Goed voor ...

... de planeet

... de portemonnee

... het goede doel

scan hier

De geboortelijst met preloved, upcycled & ecologische kinderspullen. Zonder zoeken, zonder zorgen.
www.micmacminuscule.be

'Er is een culturele revolutie nodig, een ander paradigma, om de klimaatproblemen aan te pakken'

Hoe komt dat, denkt u?

Misschien klink ik naïef, maar velen lijken zich vast te klampen aan de laatste strohalm van een stervend systeem. Hierdoor creëren ze de omstandigheden waar men eigenlijk zelf bang voor is. Tijdens een interview met het VBO zei ik dat het in het belang van de bedrijven is de transitie in te zetten, los van een groene agenda! Maar het VBO heeft een zeer behoudsgezinde visie. De Vlaamse bedrijven zelf staan hierin veel verder, omdat ze de gevolgen van de klimaatopwarming aan den lijve ondervinden. Zelfs zonder ecologische of solidaire motieven, blijft het vanuit economisch oogpunt verstandig om te vergroenen.. In de VS willen verzekeringsmaatschappijen activiteiten in bepaalde regio's niet meer verzekeren wegens de kosten van mogelijke overstromingen. In 2018 en 2022 leidde het lage waterpeil van de Rijn tot aanzienlijke economische schade voor Duitsland. Dit illustreert de financiële gevolgen van klimaatverandering.

Frans Timmermans heeft het Europese toneel verlaten en is vervangen door Wopke Hoekstra, die bij Shell heeft gewerkt. Loopt de Green Deal nu gevaar?

Ja, maar dat heeft niet per se te maken met de nieuwe Commissaris. Ursula Von Der Leyen doet veel concessies aan de meest rechtse vleugel binnen de Europese Volkspartij (EVP), waar onder andere de CD&V en CDU deel van uitmaken, om haar kansen op een tweede ambtstermijn als Commissievoorzitter veilig te stellen. De benoeming van Hoekstra past binnen deze strategie. Ik geef hem

wel een kans, maar we zullen hem zeker in het oog houden.

Was u tevreden met de resultaten van COP27?

Mijn eerste COP was in Glasgow, en daar werd ik met mijn neus op de feiten gedrukt. Aanvankelijk hadden we een veelbelovend akkoord over de uitfasering van fossiele brandstoffen, maar plots krabbelden China en India terug waardoor het uiteindelijke akkoord minder ambitieus was. Ik was teleurgesteld, maar de realiteit is dat een Indiër of Chinees veel minder uitstoot dan een Europeaan. Het is dus te makkelijk hen met een belerende vinger te wijzen, hoewel zij ook hun verantwoordelijkheid moeten nemen.. Zulke conferenties gaan ook over geopolitiek. De G77, een groep van 135 ontwikkelingslanden, waaronder China, Brazilië en het gehele Afrikaanse continent, weigerde te praten totdat er een Loss and Damage-fonds werd opgericht. Deze beslissing was gerechtvaardigd gezien het Westen in het verleden niet altijd zijn financiële beloften nakwam. Neem nu Congo. Het land kan ons oplossingen bieden nu Brazilië meer en meer ontbost. Ze willen hun bijdrage leveren, maar wel tegen een faire tegemoetkoming. We onderschatten nog steeds de niet-Westerse stem. Men zal op COP28 garanties willen dat de bedragen beloofd voor het fonds effectief worden overgemaakt. Verder zal de uitfasering van fossiele brandstoffen weer op tafel liggen.

De voorzitter van COP28, Sultan Al-Jaber, is CEO van de Abu

Dhabi National Oil Company. Hoe serieus moeten we dit allemaal nog nemen?

De COP's worden per continent georganiseerd en deze beslissen autonoom. Wij hebben daar geen zeggenschap over. Om eerlijk te zijn heb ik getwijfeld over mijn deelname. Uiteindelijk heb ik besloten dat, met dergelijke profielen als voorzitter, het des te belangrijker is om aanwezig te zijn als tegenwicht en in een constructieve rol. Het is niet omdat er engagementen worden uitgesproken dat er effectief iets gebeurt. Er is sprake van cognitieve dissonantie, waarbij retoriek en actie niet altijd met elkaar in lijn zijn.

Laatste vraag: wat zijn uw toekomstplannen?

Ik heb tijdens mijn ambtstermijn op lange- en middellange termijn kunnen werken, en ik hield daarvan, maar toch vroeg ik me af of ik wel verder wilde gaan in de politiek. Na lang nadenken heb ik toch besloten om door te gaan, als act de résistance. Ik blijf streven naar een ander soort beleid, een ander soort politiek... Enige tijd geleden heb ik mijn vader verloren, en dit heeft mij aangespoord om door te gaan. Waarom? Mijn vader groeide op in de straten van Marokko, terwijl ik partijvoorzitter en minister van België ben geworden. Hij geloofde dat je je leven vergooide wanneer je niet de laatste Mercedes bezat. Dit idee raakte me opnieuw: velen denken dat ze niet bestaan wanneer ze niet consumeren. Voor mij echter is de waardigheid van het individu de basis van mijn engagement. Dat is de reden waarom ik verder wil gaan.

Wordt er nog gedumpsterdived?

Het is na 21 u. wanneer ik met Jeff Cornelis (32 jaar) de parking van een supermarkt net buiten Gent oprijd. Jeff is een gekende **food waste warrior** en mede-oprichter van Too Good To Go. Samen gaan we dumpsterdiven, ook wel skippen genoemd, een fenomeen waarbij je voedsel of goederen uit containers van winkels redt.

txt_Binte Claes pix_Marie Bockaert

Naar schatting belandt wereldwijd ongeveer 17% van het voedsel bedoeld voor menselijke consumptie in de vuilbak. Als je kijkt naar de volledige keten vanaf de productie gaat het zelfs over 30 tot 40%. De Belgische voedingsindustrie is de op één na grootste verspiller van Europa. Omgerekend gaat er namelijk 161 kg voedsel per Belg per jaar verloren.

Skippen als act of resistance

Hoewel we geneigd zijn om een verwijtende blik richting de supermarkten te werpen, blijken die niet de grote boosdoeners.

'De grootverspillers zitten in de productie, de retail en de huishoudens,' vertelt Jeff. 'De containers bevatten maar een fractie van die verspilling, zeker nu er zoveel alternatieven bestaan voor weggooien zoals Too Good To Go, Let's Save Food en voedselbanken.'

'Skippen is geen structurele oplossing in de strijd tegen voedseloverschotten. Het is wel een act of resistance, een schreeuw om systeemverandering. Dankzij dumpsterdivers kwam de problematiek aan het licht en ontstond er wereldwijd aandacht voor. Ja, het is illegaal, maar vandaag is voedselverspilling zo'n schande net terwijl de armoedecijfers stijgen. Het is ethisch niet meer te verantwoorden om dumpsterdiven te veroordelen.'

'Skippen is geen structurele oplossing in de strijd tegen voedselverspilling'

Van interesse tot levensmissie

Jeff kwam op zijn 18e terecht bij een groep Nederlandse jongeren die kraakten uit protest tegen de woningnood. Skippen hoorde bij deze levensstijl. In eerste instantie om aan voedsel te geraken maar ook als verzet daad tegen overproductie en -consumptie. 'Terug thuis bleef ik snuisteren in uitpuilende containers en nam ik steeds vaker mensen mee op sleeptouw.'

'In het kader van een schoolopdracht verdiepte ik me in de cijfers en merkte ik dat niemand hiermee bezig was, behalve Tristram Stuart die met zijn campagne 'Feeding the 5.000' volkskeukens organiseerde met voedseloverschotten.'

Na die schoolopdracht ging de bal voor Jeff een beetje aan het rollen. Steeds meer mensen en media kwamen bij hem

aankloppen, tot een uitnodiging voor Café Corsari toe. Vriend Jonas kwam vervolgens met het idee om samen Too Good To Go in België op te richten.

Wat levert het (nog) op?

'In mijn beginjaren was er in Gent veel te vinden. Mijn grootste vangst? Een pooltafel, een grasmachine van Makita, een kettingzaag ... In de Inno gooide men vroeger veel cosmetica weg waarmee ik talloze vriendinnen blij maakte. We leven in zo'n weggooicultuur. Voor de verwerking van teruggestuurde goederen ligt de loonkost hoger dan

de productiekosten, dus belandt het product in de vuilnisbak. Hoewel je ook steeds meer merkt dat daar kleine veranderingen in komen. Denk maar aan koopjeshoeken in de Ikea of Decathlon.'

'Gaandeweg begonnen supermarkten hun containers af te sluiten, wat sommigen me niet in dank afnamen

want het voedsel dat een winkel gratis op de markt brengt, is uiteraard een potentiële klant minder. Ook doen de meeste supermarkten nu beroep op alternatieven om verspilling tegen te gaan en houden ze er een centje aan over. Wat - versta me niet verkeerd - een positieve evolutie is. Ik raad mensen aan daar gebruik van te maken, aangezien je zo een economie steunt die verspilling effectief aanpakt. Skippen doe je best uit noodzaak. Maar neus gerust eens rond bij supermarkten in je buurt uit nieuwsgierigheid. Als je wat bruikbaar vindt, go and get it!

'Ja, het is illegaal, maar vandaag is voedselverspilling zo'n schande, en dat terwijl de armoedecijfers stijgen'

Bij ons skip avontuur stootten we op een halflege container. Toch bleek dit voldoende voor een volle zak met lekkernijen als yoghurt, zalm, spekjes, mozzarella, druiven en brood.

Skip-tips van Jeff

- Kruip niet over poorten en forceer geen sloten
- Laat het proper achter
- Neem niet meer mee dan je eten zal. Deel desnoods met vrienden
- Kijk in eerste instantie naar de houdbaarheidsdatum, maar hanteer vooral de 'look, smell & taste'-regel. Ben je niet zeker, laat het liggen want voedselvergiftiging is geen pretje

tintelijn

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur opfrissen?
Schilder-, kalei-, timmer- of pleisterwerken:
Tintelijn voert ook werken uit bij je thuis.

DE NATUURVERFWINKEL

Bij Tintelijn zetten we in op gezonde verf en duurzame producten. Nood aan inspiratie of informatie? Kom eens langs!
Onze experts zijn van vele markten thuis.

info@tintelijn.be • 09 219 09 60
Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelijn.com

OHNE

www.OHNE.be

Natuurlijk onverpakt.

Biologische, lokale en onverpakte
KRUIDENIER

Deze advertentie geldt als
KORTINGSBON van 10% bij
OHNE Gent

Zin in heerlijk duurzaam eten?
Wij koken naar
jouw smaak en budget

lente- of communiefeest • verjaardagsfeest •
huwelijk • teambuilding • bedrijfsevent

www.de-goede-zaak.be

Ontdek onze webshop
met biologisch lekkers

seitan • broodbeleg • ontbijtgranen

www.seitan.be

Het groen achter de oren

Stel dat de aarde binnen afzienbare tijd quasi onleefbaar wordt door de klimaatcrisis en de natuurrampen die ze met zich meebrengt, door vervuiling en uiteraard doordat we elkaar uitroeien, door oorlog. Oorlog om het laatste restje leefbaar land, om water dat nog zuiver lijkt of een korstje brood desnoods. Niet ongeloofwaardig, toch?

Ik neem zomaar aan dat de aarde er dan bij ligt zoals in de roman De Weg (The Road) van Cormac McCarthy. Naar mijn aanvoelen duurt het niet zo lang meer voor we zover zijn, maar ik ben een pessimist, waarvoor mijn excuses, al zijn de gedachten nog steeds vrij. Zonder de inhoud van het boek prijs te geven: een vader en zoon trekken door een verwoeste wereld, onder een brandende donkere hemel in een mist van fijn stof. Ze zijn ergens naar op weg, ze hebben honger en dorst, ze zijn kwetsbaar en van alle kanten loert gevaar, vooral van mensen. Wie niet graag leest kan de film gaan bekijken, maar het boek staat in mijn top vijf.

Stel dus dat de mens quasi uitsterft, dat slechts hier en daar een handvol gemeenschappen van een paar honderd mensen overblijven. Of dat goed nieuws is, laat ik in het midden, maar we nemen het nu even aan.

Hoe moet het dan verder? Slaan ze zich erdoor, die overlevende? Zou dat zwaar afhankelijk zijn van wat er overblijft aan infrastructuur en kennis? Krijgen de overlevende de computers nog (of terug) in gang? Zouden ze dat eigenlijk wel willen, of zijn ze blij met de schone lei? Zouden er nog bibliotheken rechtstaan? Of zijn bibliotheken voorbestemd om veel eerder dan de mensheid op te houden te bestaan? Over een twintigtal jaar al, misschien? Of ben ik hier te optimistisch? Is er in die bibliotheken dan nog wel iets te vinden over overleven in het wild, of moeten ze opnieuw beginnen, zoals ze doen in De aarde blijft altijd bestaan (Earth Abides), van George R. Stewart, ondanks dat de bibliotheek

Blijft de aarde altijd bestaan?

Lisa Maréchal

er nog staat? Ook een aanrader trouwens. Het boek is geschreven in 1949, toen het woord klimaatcrisis nog niet uitgevonden was. In deze roman is het een pandemie die roet in het eten gooit. Wie niet graag leest heeft pech, want je vindt enkel de trailer van een fictieve verfilming op YouTube. In 2021 maakte een Chinees de film Earth Abides, waarvan ik vermoed dat het scenario geïnspireerd is op het boek, maar daarvan is zelfs de trailer zoek.

Terug naar de toekomst. De aarde is verwoest en de mensheid herstelt zich traag. Hoe lang zou het dan duren voor niemand nog weet hoe het allemaal zo mis kon gaan? Houden godsdiensten stand, of ontstaan er nieuwe? Welke staatsvormen komen er tot stand? Komen ze opnieuw uit bij een geglobaliseerd kapitalisme? Is de mens gedoemd om voor eeuwig in dezelfde val te trappen? Zal iemand de geschiedenis nog neerschrijven?

Loopt er in die verre toekomst misschien ergens een afstammeling van een klimaatactivist met opgeheven vingertje te declameren dat die het toch voorspeld had? Dat ze niet geluisterd hebben? En nog een laatste vraag. Zullen ze dan luisteren?

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Verpak je cadeau's in een furoshiki

Furoshiki is een Japanse traditie waarbij je een stuk textiel gebruikt om een geschenk te verpakken, in plaats van dat conventionele wegwerppapier waar niemand achteraf nog iets aan heeft. De ontvanger moet de stoffen verpakking doorgeven aan een volgende die hij op zijn beurt iets moet geven. Je kan er naast verpakking ook rugzakjes en handtasjes van vouwen.

→ → → Dit is één van de 366 tips die je vindt in de Zero Waste kalender van Veerle Colle. Afvalvrij gaan leven vraagt tijd maar is zeker en vast de moeite waard!

De Zero Waste kalender is een herbruikbare kalender waar je elke dag een tip en meer info krijgt om afval te besparen. Met behulp van deze tips kan je stap voor stap en in je eigen tempo

→ voor elke dag een afvalarme tip!

heel ver komen. Je kan starten wanneer je wil en vooruit- of achteruitblikken. Zo ben je voorbereid op elke periode van het jaar, én word je een expert in afvalarm leven.

Omdat het een jaarkalender is, kan je deze altijd opnieuw starten, of het jaar eraan als cadeautje doorgeven aan iemand anders. De tips & tricks gaan van kleine dingetjes zoals nadenken over het soort winkel waar je inkoopt, tot DIY-tips die voor leuke uitdagingen zorgen voor jou en/of je vrienden en familie. Ideeetjes voor een eindejaarscadeautje (ingepakt met Furoshiki)?

De Zero Waste kalender is uitgegeven bij Van Halewyck en onder andere rechtstreeks te verkrijgen via de website van Veerle: www.veerlecolle.be

txt_pix_Veerle Colle

Zo simpel? Zelf yoghurt maken!

'Zo simpel?'' Dat was onze reactie toen onze huishoudhulp vertelde hoe ze zelf yoghurt maakt. En zo simpel is het. Het enige wat je nodig hebt is melk, een beetje yoghurt en warmte.

Yoghurt bevat namelijk 2 soorten bacteriën. En die zetten, mits het lekker warm is, met alle plezier de melksuiker (lactose) om in melkzuur. Fermentatie dus, waardoor de melk begint te 'stremmen' en te verzuren... en zo verwordt tot yoghurt.

Aan de slag

- Verwarm 1 liter gepasteuriseerde melk tot ongeveer 45 °C (niet warmer!).
- Roer er met een garde 125 ml yoghurt door.
- Nu komt het moeilijkste deel. Je moet de temperatuur 6 - 8 uur boven de 37 °C houden.

Een gezonde DIY, veggie of vegan

Enkele opties: een thermosfles; een oven met een 'ouderwets' lampje (schijnt juist voldoende warmte af te geven); een droog-oventje of yoghurtmachine.

Op deze manier krijg je eerder dunne yoghurt. In een gesteriliseerd potje in de koelkast blijft ze relatief lang houdbaar. Houd je van steviger, dan moet je de bacteriën extra verwennen met wat extra suiker of melkpoeder, volle melk, een wat langere fermentatietijd... Zelf experimenteren is de boodschap. Het internet staat vol tips, leef je uit!

Liever veganistisch?

Geen probleem! Met plantaardige melk en yoghurt of een zakje yoghurtfermenten maak je op exact dezelfde wijze jouw eigen ambachtelijke yoghurt.

txt_pix_Bert Barla

Veggie ballekes in tomatensaus

Simpele, heerlijke nostalgie

Vertrouwde kost van de oma, in een lekker veggie jasje! Je kan kant-en-klare veggieballetjes gebruiken, of zelf balletjes draaien (recepten op proveg.com/be).

txt_Eva vzw pix_Frederic Dupont

kooktijd

skills

Ingrediënten

- 2 bakjes kant-en-klare veggieballetjes
- 3 el olijfolie
- 2 ajuinen
- 2 teentjes knoflook
- 800 g tomaten (in stukjes, uit blik)
- 2 tl provençaalse kruiden
- 1 kg aardappelen
- 100 ml sojaroomb
- nootmuskaat
- peper en zout

Bereiding

- Schil de aardappelen en kook ze gaar in zout water (zo'n 20 minuten).
- Pel en snipper de ui en laat enkele minuten rustig stoven in de olijfolie. Roer af en toe.
- Snijd de teentjes look in stukjes en laat ze 2 min. meestoven met de uien.
- Voeg de tomaten toe en kruid met provençaalse kruiden, peper en zout.
- Laat de saus 10 minuten zachtjes pruttelen. Mix de saus met een staafmixer tot ze mooi glad is.
- Giet de aardappelen af en voeg een half brikje (soja)room toe (100 ml). Er mag wat meer in als je 't graag smeugig hebt.
- Stamp de aardappelen fijn met een pureestamper en kruid met peper, zout en nootmuskaat.
- Bak tenslotte de balletjes in een pan met wat olie tot ze mooi bruin zijn en voeg ze bij de tomatensaus. Serveer met de puree, en laat het smaken!

Ontdek meer recepten op proveg.be

Nieuwe warmtevisie voor Gent

Ekkergemse buurtbewoners nemen de handschoen op

Van Ekkergem een energiepositieve wijk maken. Dat is de ambitie van een gedreven groep buurtbewoners. Een warmte- en koudenet op wijkniveau lijkt hiervoor een aantrekkelijke optie. Hoe denken ze dat aan te pakken en hoe past dit binnen het beleid van de Stad? GMF ging in gesprek met twee betrokken buurtbewoners en met Tine Heyse, schepen van Milieu, Klimaat en Wonen.

txt_ Bert Barla pix_Christ Coquyt

Hitte-eilandeffect

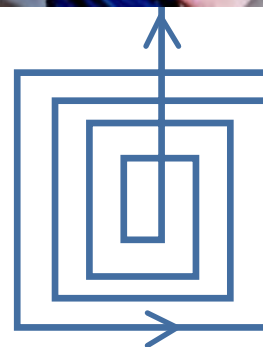
'Het hitte-eilandeffect was mee de aanleiding voor ons initiatief' vertellen Herman Vande Putte en Lander Cnudde van de themagroep Energie in Ekkergem. 'Via het buurtproject Groenblauwe parels vergroenen en ontharden we reeds de wijk. Belangrijk om de wijk 's zomers koeler te houden. Maar wanneer we woningen aan de buitenlucht gaan koelen door warmtepompen andersom te laten draaien, versterken we juist het hitte-eiland.'

'Door het teveel aan zomerse warmte in de bodem op te slaan en 's winters te gebruiken, kunnen we slimmer omgaan met energie. In een dichte wijk als Ekkergem, waar de meeste wo-

ningen noch de ruimte noch de technische mogelijkheid hebben om naar aardwarmte te boren, is hiervoor een collectieve aanpak nodig.' Met steun van het wijkbudget wil de themagroep de komende 2 jaar, samen met buurtbewoners, stadsdiensten, ondernemers en techniekers, komen tot een lokaal energieactieplan.

Warmtenet op wijkniveau

'We willen onze zoektocht starten bij een collectief energiesysteem dat zowel koude als warmte levert.' Zo'n warmtenet van de 5e generatie werkt met lage temperaturen en combineert de uitwisseling van warmte tussen (rest) warmtebronnen en gebouwen

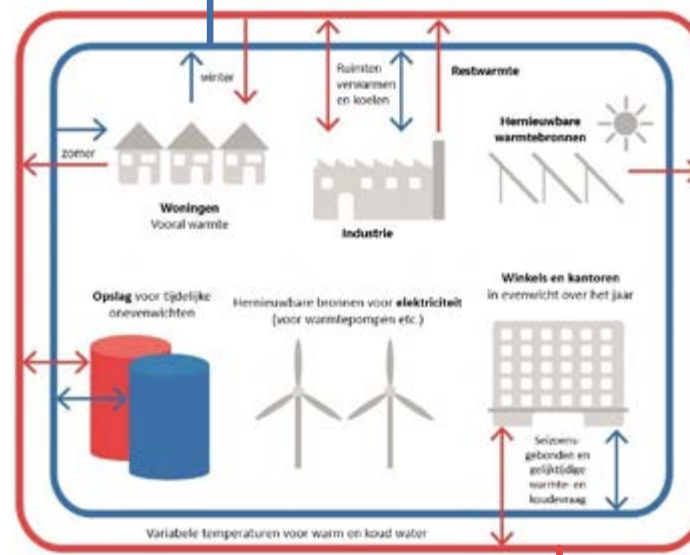

'Door het teveel aan zomerse warmte in de bodem op te slaan en 's winters te gebruiken, kunnen we slimmer omgaan met energie'

met seizoensopslag: zomerse warmteoverschotten worden in de bodem of ondergrondse waterlagen gebufferd om 's winters te gebruiken. Ekkergem heeft hierbij een extra troef. Onder de wijk lopen 2 hoofdriolen waarvan de restwarmte kan voorzien in de warmtebehoefte van 1000 van de 2500 woningen.

Droom

Herman droomt ervan dat ze over 2 jaar niet enkel een actieplan hebben, maar ook dat de eerste woningen op een collectief systeem worden aangesloten. Zo hopen ze aan de burger te kunnen laten zien dat de transitie haalbaar en betaalbaar is. Daarnaast dienen ook antwoorden te worden

gevonden op vragen als: Hoe kunnen we de transitie naar duurzame energiesystemen sterker verankeren in het stedenbouwkundig beleid? En welke innovatieve financieringssystemen op wijkniveau kunnen worden gebruikt om iedereen duurzame energie én wooncomfort te bieden?

Nieuwe warmtevisie

Ondertussen werkt de Stad aan een nieuwe warmtevisie. Tine Heyse, schepen van Milieu, Klimaat en Wonen legt uit waarom. 'Gent en vooral het havengebied kennen nogal wat industriële restwarmte. Deze restwarmte via grootschalige warmtenetten gebruiken voor woningverwarming leek lang de gedroomde oplossing. Recente onderzoeken en praktijkervaringen laten zien dat dit voor Gent geen haalbare piste is.' De kosten voor aanleg van een industrieel warmtenet voor individuele woningverwarming blijken te hoog, waardoor het voor bedrijven interessanter is om onderling warmte uit te wisselen. Ook brengt de afhankelijkheid van enkele grote bedrijven risico's met zich mee: wat als ze failliet gaan of hun productieprocessen drastisch aanpassen waardoor er minder warmte vrijkomt?

Wat is het alternatief?

'We sluiten collectieve oplossingen zeker niet uit, maar dat zullen eerder kleinschalige warmtenetten op bijvoorbeeld bodem- of rioolwarmte zijn'. Een mooi voorbeeld is het project De Nieuwe Dokken: 400 woningen en een school worden via een warmtenet verwarmd met restwarmte van een naburig bedrijf, aangevuld met warmte uit GFT en afvalwater. En in Muide-Meulestede wordt de heraanleg van een

voetbalveld gecombineerd met een beo-veld (boorgat-energie opslag). De warmte gaat naar huizen en sociale woningen in de buurt. 'We zien appartementen en sociale woningen als prioriteit voor collectieve oplossingen. Die hebben al een collectieve structuur waardoor warmtenetten eenvoudiger in te passen zijn. Maar er zal zeker ook moeten worden gewerkt met individuele warmtepompen. Via de Energiecentrale ondersteunen we die omslag door energieadvies aan te bieden aan elke Gentenaar.'

Geen spijt!

Individuele warmtepompen ziet de Stad als een *no-regret* maatregel. Een huis geschikt voor een warmtepomp, kan later ook relatief eenvoudig aantakken op een warmtenet. Wat denkt de schepen van de bezorgdheid inzake luchtwarmtepompen en de opwarming van de stad? 'Een terechte bezorgdheid. We hebben als stad nog een flink to-do-lijstje om de transitie naar warmtepompen in goede banen te leiden. Bijvoorbeeld ook: hoe zorg je voor een faire verdeling van de beschikbare bodemwarmte. Wat als mijn buurman mijn bodemwarmte al heeft opgebruikt?'

Versnelling

Leidt de nieuwe warmtevisie ook tot een versnelling? 'De echte versnelling moet komen van de taxshift voor energie op federaal niveau waarbij elektriciteit minder en gas meer worden belast. Als stad moeten wij ons zo organiseren dat we dan kunnen volgen qua ondersteuning en regelgevend kader.'

WE
MAKE
YOUR
PRINT
WORK

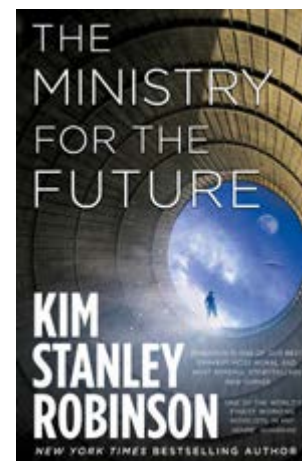
Biedt Graphius u als all-round drukwerkpartner een performante infrastructuur? Zeker. Werken we met state-of-the-art technologie? Absoluut! Maar wat ons écht uniek maakt, is de volledig geïntegreerde productiefLOW van ordervoorbereiding tot aflevering. Elk van onze 550 vakmensen haalt het maximum uit zijn of haar expertise waardoor uw drukwerk in één vloeiende beweging door ons proces wordt begeleid, met een naadloze samenwerking en communicatie.

Graphius, uw drukpartner voor magazines, catalogi, brochures en boeken.

GRAPHIUS

Graphius Group
Traktaatweg 8, B-9041 Gent
T +32 9 218 08 41
www.graphiusgroup.com

GENT • BRUSSEL • OOSTENDE • PARIJS • LONDEN

Kim Stanley Robinson,
'The Ministry for the Future',
uitgeverij Orbit, 563 pagina's.

**'Dystopie en
utopie worden
verstrengeld in een
intieme dans'**

Zin om mee te lezen met onze
boekenclub? Stuur een mailtje naar
boekenclub@gentsmilieufont.be!

Het brandoffer van de zonnegod

'The Ministry for the Future'

'I am a god and I am not a god. Either way, you are my creatures. I keep you alive. Inside I am hot beyond all telling, and yet my outside is even hotter. At my touch you burn, though I spin outside the sky. As I breathe my big slow breaths, you freeze and burn, freeze and burn. Someday I will eat you. For now, I feed you. Beware my regard. Never look at me.'

txt_Pierre De Groot

Tronend op de door *homo sapiens* geboetseerde klimaatopwarming eist de zonnegod miljoenen mensenoffers op in Uttar Pradesh, een deelstaat van India. Met dit apocalyptische tafereel brandt Kim Stanley Robinson, grootmeester van de *'hard science fiction'*, van in den beginne een kernvraag op het netvlies van zijn lezers: 'Is het al te laat?' Vervolgens jongleert hij honderden pagina's lang met een veelheid van stemmen en grondig onderbouwde gezichtspunten om deze verzengende vraag te versmelten tot speerpunten van hoop te midden van het ecologische slagveld.

De weg naar een nieuwe dageraad blijkt namelijk geplaveid met hete hangijzers, die in het vuur gehouden worden door wereldwijd verspreide actoren, vaak onder impuls van het nieuwbakken VN-agentschap uit de titel van het boek. Vanop de verschroeide bodem in Uttar Pradesh valt het ene domino-teentje na het andere omver en beginnen weerbarstige puzzelstukken noodgedwongen samen te vallen: de schuchtere creatie van een planetaire coöperatieve schaduwbank op basis van *blockchain* technologie; de *'Modern Monetary Theory'* en in het kielzog daarvan de lancering van *'carbo coins'* die centrale bankiers en hun kurkdroke mantra's het vuur na aan de schenen leggen; achtergestelde landen die uit de as van hun eeuwenoude

onderdrukking de toorts van radicale ecologische beleidskeuzes ontsteken; controversiële *'rewilding'* en agro-ecologische experimenten op grote schaal; en *last but not least*: de ongrijpbare 'Kinderen van Kali' die met hun gerichte aanslagen tegen de 1%, maar ook tegen cargoschepen en reguliere passagiersvluchten een bom leggen onder de op zich al roodgloeiende uitspraak van Malcolm X: *'We are nonviolent with people who are nonviolent with us.'*

Ecomodernisme en *degrowth*, systeemkritiek en postkapitalisme, dystopie en utopie worden door de auteur verstrengeld in een intieme dans, waarvan de trillingen scheurtjes veroorzaken in het tijdperk van het antropoceen. Het laatste woord geef ik graag aan Kim Stanley Robinson: *'Everyone knows me but no one can tell me. No one knows me even though everyone has heard my name. Everyone talking together makes something that seems like me, but is not me. Everyone doing things in the world makes me. I am blood in the streets, the catastrophe you can never forget. I am the tide running under the world that no one sees or feels. I happen in the present but am told only in the future, and then they think they speak of the past, but really they are always speaking about the present. I do not exist and yet I am everything. You know what I am. I am History. Now make me good.'*

Het Gent van 2033 door de ogen van de jongere generatie

GMF-actie: politiek jongerendebat

2024 wordt hét verkiezingsjaar, maar op welke punten moet het lokale beleid komende jaren doorduwen? Welk Gent willen we en wie zal daarvoor zorgen? GMF en Green Office Gent organiseerden daarom een politiek jongerendebat op 12 oktober – één jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen.

txt_Lowie Vandyck pix_Dennis Licht

Onno Vandewalle (ondervoorzitter Redfox en Vlaams parlementslid PVDA), Laura Schuyesmans (voorzitter Jong Groen Gent), Abdil Kara (bestuurslid Jong CD&V, lid Bijzonder Comité Sociale Dienst), Jelle Cabus (bestuurslid Jong Socialisten Gent) en Hannes Van Parijs (bestuurslid Jong VLD, politiek secretaris Open VLD Gent) vertegenwoordigden de stem van hun jongerenpartijen. Stefanie De Bock was moderator, en student van het jaar Helena Van Tichelen sloot af met een wrap-up.

Jonge Gentenaars

Het auditorium in de Blandijn loopt al snel vol met jongeren. Bij het binnenkomen kunnen ze meteen een vraag beantwoorden: 'Waar lig jij wakker van?' Woorden als 'klimaat', 'betaalbaar wonen' en 'armoede' verschijnen meerdere keren op het scherm. Ik tokkel zelf 'klimaatcrisis' en 'ongelijkheid' in, want ook voor mij is dit geen ver-van-mijn-bed-show. Ik ben Lowie, student journalistiek en

volgend semester stagiair bij GMF. Zoals zoveel studenten die blijven plakken, verhuis ook ik volgend jaar graag naar een cohousing in Gent. Dus hoe moet onze geliefde stad eruit zien tegen 2033? Ik deel hier graag mijn visie over het debat.

Snelle-vragen-ronde

Wat denkt dit jonge publiek zelf over de thema's van vanavond? Eerst tijd voor een snelle-vragen-ronde dus. Driekwart van de aanwezigen vindt dat het Gentse Houtdok géén jachthaven mag worden (78%). Daarnaast willen vier op vijf de Gentse fly-over inruilen voor een stadspark en hebben ze

'Wonen is een basisrecht, het moet betaalbaar zijn voor iedereen en de regels moeten soepeler'

liever ook geen privéauto's meer in de stadskern (80%). Iets meer dan drie vierde vindt dat de hoogte van verkeersboetes gekoppeld moet worden aan loon (77%) en vier op vijf wil dat het Gentse stadsbestuur ten volle rekening houdt met het resultaat van het referendum over betaalbaar wonen (79%). Het publiek is het er in ieder geval best over eens, maar wat denken onze jongerenvertegenwoordigers?

'We gaan ons, als jonge mensen, toch niet laten vertellen dat we moeten stoppen met dromen? Dat we niets meer kunnen veranderen aan deze stad?'

1. In het Gent van 2033 is wonen betaalbaar en is de wet aangepast aan nieuwe woonvormen

Er zijn te weinig woningen in Gent, daarover zijn we het eens. Komt dat door te veel regels? Door het budget? Hannes' toekomstplan met veel hoogbouw lijkt mij in ieder geval niet de beste optie. Maar Jelles verwijt over de hoeveelheid leegstaande gebouwen is terecht. Sommige huizen in Gent worden al jaren niet meer gebruikt. Dan vraagt Laura zich af voor wie we deze huizen betaalbaar willen maken? Laten we eerst inzetten op een betaalbare huurmarkt voordat we starten met de koopmarkt. Wonen is een basisrecht, het moet betaalbaar zijn voor iedereen en de regels moeten soepeler.

2. Het Gent van 2033 is groen en gezond: wat vandaag niet verhard is, mag nooit meer worden verhard. Is dit haalbaar?

Volgens Abdil moeten we vooral verder doen zoals we bezig zijn: als we iets verharden, vergroenen we wel ergens anders. Volgens mij moeten we veel verder gaan dan dat. Er moet actief gewerkt worden aan een leefbare, klimaat-robuste stad. Abdil wil af van deze zogezegde droomscenario's en pleit voor een 'haalbaar' beleid. Onno's reactie neemt mij de woorden uit de mond: 'We gaan ons, als jonge mensen, toch niet laten vertellen dat we moeten stoppen met dromen, dat we niets meer kunnen veranderen aan deze stad?'

3. In het Gent van 2033 is de gemeenteraad een goede afspiegeling van de inwoners: inclusief en divers

De politiek is niet voor iedereen een veilige plaats, zoals voor mensen met een beperking of andere afkomst. Maar ook voor jongeren lijkt er maar al te vaak een te grote drempel te zijn. Hoe we de gemeenteraad een goede afspiegeling van het volk maken, weten onze jonge politici ook niet precies. Maar wanneer Jelle het heeft over personen die nooit een deel of een reflectie van zichzelf zien in het bestuur, voel ik me aangesproken. Want ook ik kan mezelf moeilijk terugvinden in onze beleidsmakers. En ik ben lang niet de enige. Dringend tijd om inclusie en diversiteit een paar puntjes hoger op de agenda te zetten dus.

4. In het Gent van 2033 gaat er minder openbare ruimte naar de auto: er zijn geen gratis bewonerskaarten meer

Geen auto's in de stadskern blijft een heftig discussiepunt. Veel Gentenaars hebben al geen auto meer. Maar wat met degenen die er écht een nodig hebben? Kan dit door parkings aan de rand van de stad? Door een beter en inclusief openbaar vervoer? Aan dat laatste is alvast nog heel wat werk.

'Wanneer Jelle het heeft over personen die nooit een deel of een reflectie van zichzelf zien in het bestuur, voel ik me aangesproken'

Conclusie

Er zal nog wat discussie nodig zijn voordat er een duidelijke visie is over hoe het Gent van 2033 er moet uitzien. Misschien kunnen onze beleidsmakers alvast beginnen met het betrekken van al deze jonge Gentenaars. Ze zullen er volgens mij nog van schrikken hoeveel hoop en vraag voor verandering er schuilgaat in de ongehoorde stemmen van onze generatie.

Anouk — 'Ik vind het leuk om op kleinere schaal te gaan kijken: dat maakt het behapbaar'

'Tijdens mijn eerste Gentse Feesten ben ik de klimaatkerk van Gents MilieuFront binnengewandeld', zegt de Nederlands-Limburgse Anouk Merx. 'Ik kende GMF eigenlijk nog niet, en een tijdje later heb ik me aangemeld voor de activiteitenwerkgroep. Zo stond ik dit jaar zelf als vrijwilliger op de Gentse Feesten.'

Wat heb je daar gedaan? — Ik heb kostuums en opdrachten helpen bedenken voor ons bootcamp klimaatactivisme. Ik heb vroeger lang toneel gedaan, dus ik vond dat keileuk: een beetje gek doen en het ludieke van GMF uitdragen. En ook gewoon met mensen babbelen. Ik ben mensen tegengekomen van vroegere groepsreizen die ik al keilang niet meer had gezien. Er waren ook mensen die het zo leuk vonden dat ze de hele tijd terugkwamen. Dan startte ik mijn uitleg: 'Wij zijn van het G...' 'Ja, maar dat weet ik! Ik ben teruggekomen om het aan vrienden te tonen.' (lacht) Die hebben echt zo'n 4 keer in één week steeds opnieuw het hele proces doorlopen met alle opdrachtjes.

Wat heb je nog al gedaan als vrijwilliger? — Ik heb de Big Jump helpen voorbereiden, maar ik kon er helaas zelf niet bij zijn. En ik heb ook geholpen bij de openluchtcinema. De film ging over droogte, maar die avond is volledig verregend. (lacht) Omdat ik 26 jaar ben, werd ik ook gevraagd om te helpen bij het politiek jongerendebat. Achter de schermen hebben we veel gediscussieerd over welke stellingen we gingen gebruiken. Zelf heb ik niet zoveel met politiek, maar er moest ook gewoon veel worden voorbereid. En ik vond het wel leuk om die jongerenvoorzitters de kans te geven om hun visie te delen. Ze waren heel open en vriendelijk voor elkaar: vieze spelletjes zaten er gelukkig nog niet in.

Wat sprak je aan bij GMF? — Het lokale. Er zijn zo megaveel dingen die moeten gebeuren, maar het is allemaal zo groot en immens. Ik vind het leuk om op kleinere schaal te gaan kijken: dat maakt het behapbaar. Hier kun je misschien wel iets van impact maken.

Hoe kom je tot rust? — Ik lees veel. Soms vergeet ik dat mij dat rust brengt. In Nederland ging ik ook supervaak wandelen, en het is beschamend om te zeggen, maar ik woon hier nu bijna 3 jaar en tot 2 weken geleden was ik nog nooit in de Bourgoyen geweest. Mijn huisgenoten en ik hadden een kater, dus ik zei: ik wil nu naar het bos! De natuur maakt alles een stuk beter. Ik moet dat vaker doen, de fiets nemen naar de Bourgoyen. Ik woon dicht bij het Houtdok, en als het lekker weer is zit het daar vol mensen die een boek lezen of picknicken of weet ik wat. Dat moet meer, zo van die samenkomplekken. Dat ze daar dan een jachthaven van willen maken en het vol met boten gaan leggen, dat snap ik niet goed. Da's een beetje triestig.

Wat zou jij doen met het Houtdok? — Geen boten leggen? Meer dobberdagen! (lacht) Bij de vorige dobberdag kreeg ik ook de vraag om te helpen via GMF, maar toen zei ik: nee, ik ga gewoon dobberen. We zijn dan met alle huisgenoten met opblaasbootjes naar daar gewandeld. Was tof!

Zijn je huisgenoten bezig met duurzaamheid?

— In meer of mindere mate. We hebben iemand die vegetarisch is, maar we proberen daar allemaal wel een beetje op te letten. We hebben niet allemaal tijd of budget om altijd naar de verpakkingsvrije winkel te gaan, maar je kunt maar proberen je steentje bij te dragen: minder vlees eten, wat opletten met wat je koopt, veel tweedehands kopen, en gewoon minder consumeren.

Hoe zie jij de toekomst? — Ik vind het hoopvol dat zoveel jongeren zich megahard inzetten. Ook bij GMF komen er steeds meer jonge mensen bij, ook studenten. En het is hier niet allemaal geitenwollensokken. (lacht) Niet dat er iets mis is met geitenwollensokken.

Wat wil je nog meegeven aan de lezers? — Kom bij GMF activiteiten organiseren, da's keigezellig! (lacht) Zelfs de vergaderingen zijn altijd gezellig, en nadien gaan we nog nabespreken op café. Op zo'n vergadering zitten we met 6 tot 10 rond tafel, en in onze WhatsApp-groep zitten nog veel meer mensen die niet mee vergaderen en wel graag helpen op activiteiten. En ze staan open voor alles, dus als je een zot idee hebt: kom erbij!

txt_Zjef De Loose pix_Jurgen Remmerie

help
mee

Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufront.be

MEET Jules #28: JULES' WENSEN VOOR '24

ELK GENTS DAK WORDT GROEN

JULES WORDT SCHEPEN VOOR
BIODIVERSITEIT

CREATIEF EN DIRECT GEBRUIK
VAN GROENTE-ENERGIE

Ontdek meer avonturen van Jules
op tinyurl.com/JulesGMF

6.01

11.01

23.01

29.01

6.01 Fietstelling Gent-Sint-Pieters

Tel met ons mee

Meten is weten. Daarom telden we de voorbije jaren meermaals alle fietsen én fietsparkeerplaatsen aan het station Gent-Sint-Pieters.

Die tellingen helpen ons om druk uit te oefenen op de beslissingen rond fietsenstallingen.

Kom je in 2024 mee tellen? Het is ongeveer 1 uur telwerk, afhankelijk van het aantal tellers. Nadien gooien we de resultaten samen en bespreken we ze over een lekkere koffie in de buurt!

zaterdag 6 januari | 10u
Luifel Ingang station Gent-Sint-Pieters
Laat weten of je meeltelt via
gentsmilieufront.be

**ontdek
meer**

activiteiten op
gentsmilieufront.be/kalender

23.01 Lezing: onze boomcultuur

Over bomen en verhalen

3 jaar geleden startte Dirk Waelput (aka De Boomtoerist) met het fotograferen van merkwaardige bomen in Vlaanderen en Noord-Frankrijk. Bomen die er op het eerste gezicht niet zo spectaculair uitzien, maar waar wel altijd een verhaal aan is verbonden. Een boeiende uitleg over onze 'boomcultuur', en hoe we die kunnen versterken - georganiseerd door GMF en Bomen Beter Beheren vzw

dinsdag 23 januari | 19.30u - 21.30u
Clubhuis Schuttersgilde
Leebeekstraat 5, 9052 Zwijnaarde
inschrijven via
gentsmilieufront.be/boomlezing

11.01 GMF: calls to ACTION

Boks mee een actie in elkaar

Begin '24 gooien we onze activiteitenwerkgroep *as we know it* over een andere boeg: op deze avond kan je je organisatie- en denk skills voluit inzetten rond een handvol GMF-projecten, of een heel nieuw idee komen pitchen. Na een heel korte blabla een kordate boemboem! Deze avond beginnen we meteen met acties uit te werken: samen Sint-Jacobs heruitvinden, een briljante actie rond openbaar vervoer in Gent uitdokteren, Velo City, Gentse Feesten, ... Kom af en kleur de GMF-acties van 2024 - iedereen is welkom!

donderdag 11 januari | 19.30u
Treck Hostel
Groendreef 51, 9000 Gent
inschrijven via
gentsmilieufront.be/cta en kom af!

29.01 Workshop Fermentatie #1

Part one: drankjes

In deze workshop neemt Arno, de bevoegen kok van Gents restaurant Lokaal, je bij de hand en leidt je in tot de wondere wereld van gefermenteerde dranken. Al tijd al zelf kombucha willen maken? Benieuwd naar hoe gemberbier of kvass vorm krijgt? In deze workshop zet Arno je op weg en neem je een brouwsel mee naar huis - homemade probiotica om de winter gezond door te komen!

maandag 29 januari | 19u - 22u
Lokaal, Brabantdam 100, 9000 Gent
inschrijven via
gentsmilieufront.be/fermentatie
Prijs: €30 voor GMF-leden |
€35 voor niet-leden

03.02 Plan je moestuin!

(Stads)moestuiniëren voor dummies

Heb je een tuintje, wil je zelf groentjes en kruiden kweken maar géén idee hoe eraan te beginnen?

Kom naar onze sessie '(stads)moestuiniëren voor dummies' in het supercoole 'kot' van de Boerse Poort, en stel al jouw vragen, zonder gêne!

Enkele ervaren stadsmoestuiniërs helpen je een plannetje te maken, geven je zicht op de verschillende zorgen en taken, voorzien je van praktische tips & tricks en bovenal van veel goesting om eraan te beginnen! Schrijf op tijd in, plaatsjes zijn beperkt!

zaterdag 3 februari | 11-13u
'Kot' Boerse Poort
Nekkersputstraat 221, 9000 Gent
inschrijven via
gentsmilieufront.be/moestuin
gratis voor GMF-leden |
€5 voor niet-leden

08.03 Algemene vergadering en nieuwjaarsreceptie

Samen naar 2024!

Naar goede traditie nodigt GMF jou lekker diep in het nieuwe jaar uit op onze nieuwjaarsreceptie! Maar niet zonder eerst tijdens de AV terug te blikken op alweer een GMF-jaar vol successen en uitdagingen, en ook vooruit te kijken naar projecten en acties voor 2024. Eerst nadenken en discussiëren dus, en daarna *tuupe tegoare* het glas heffen op een nieuw & succesvol GMF-jaar!

vrijdag 8 maart | 19u - 22u
(receptie start om 21u)
Theaterzaal Dienstencentrum
Ledebergplein 30, 9050 Ledeberg
inschrijven via gentsmilieufront.be/av

26.02 Workshop Fermentatie #2

Part two: lactofermentatie

Bij lactofermentatie omhul je voeding (bv. groenten) in zout of dompel je ze onder in pekel, helemaal afgeschermd van zuurstof.

Op die manier bewaar je smaak, kleur, voedingswaarden en textuur. In deze workshop leer je samen met Arno kolen pekelen (beware dat groentepakket!), ook *tempting* tempel zal voor jou geen geheimen meer hebben na deze avond. Meebrengen: mesje, snijplank en lege bokaal

maandag 26 februari | 19u - 22u
Lokaal, Brabantdam 100, 9000 Gent
inschrijven via
gentsmilieufront.be/lactofermentatie
Prijs: €30 voor GMF-leden |
€35 voor niet-leden

03.02

26.02

08.03

14.03

14.03 Open GMF-raad: strategie bezwaarschiften

Power to the people

Ook al zijn we allergisch voor NIMBY en conflicten, houden we niet van gezaag en zijn we immer constructief ingesteld: bij GMF zijn we niet vies van een bezwaarschriftje links en rechts. Zo redden we bossen en bomen, verbeteren we bouwplannen en beschermen we kwalitatieve openbare ruimte waar die dreigt te verdwijnen.

Kom mee nadenken over onze strategie rond bezwaarschriften voor '24, alle inzichten zijn welkom!

donderdag 14 maart | 19u - 21u
GMF-nest
Dampoortstraat 81, 9000 Gent
inschrijven via
gentsmilieufront.be/openraad

GMF'er Steffi doorkruist Oost-Vlaanderen met kilo's bamboe op haar rug voor de workshop insectenhôtels bouwen!
#girlpower

In november startte een GMF-project aan Dampoort - 650 m² beton wordt groenzone!
#ontharding

Waar men gaat langs Gentse wegen, komt men wel een Geveltuinbrigadier tegen!
Daniël @ work in Rijvissche, Zwijnaarde

Get the bigger picture!

volg ons

👍 gentsmilieufront-GMF
📱 @gentsmilieufront
#gentsmilieufront

10 jaar #repaircafe in Gent, dat moet gevierd worden! GMF bokste een #feestje in elkaar

Niet minder dan 120 stellen hersens werden vrijwillig gepijnigd op onze grote #gmfquiz!

Breakout vzw bouwt insectenhôtels in onze polyvalente ruimte GeMFish!
#samenwerking

Gents Milieu Front

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is, op alle niveaus. Om dit te bereiken richten we ons tot lokale overheden, inwoners en organisaties in de regio via beleidswerk, sensibilisering, adviesverlening en acties. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze vereniging. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals afval, energie, mobiliteit en klimaat. MilieuAdviesWinkel (MAW) is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 5 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëringsformulier op de website. Jij kiest zelf voor welk bedrag je lid wordt op gentsmilieufront.be/wordlid. Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originele cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

doe mee

GMF bestaat dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers.

Hands-on organisators, dossiervreters of praktische enthousiastelingen: iedereen is welkom! Stuur een e-mail naar info@gentsmilieufront.be en je zal uitgenodigd worden voor een kennismakingsgesprek.

steun ons

Steun GMF met een gift, en je kan rekenen op 45% belastingvermindering! Stort een bedrag op rekening BE19 8939 4405 6912. Vermeld in de mededeling 'Gift'. Alle giften vanaf €40 op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Giften hoger dan €40 zijn natuurlijk ook welkom. Merci!

vind ons

Secretariaat GMF
Dampoortstraat 81
9000 Gent — T 09 430 03 90
info@gentsmilieufront.be
www.gentsmilieufront.be
Steven Geirnaert, Iris Verschaeye, Thijs Michiels, Steffi Boelens en Bouke Billiet

Openingsuren
Open van maandag tot vrijdag.
9u – 12u30 | 13u30 – 17u

MilieuAdviesWinkel (MAW)
Wil je bouwadvies? Maak dan eerst een afspraak. — T 09 430 03 91
info@milieuadvieswinkel.be
www.milieuadvieswinkel.be
Stefaan Claeyns, Veerle Vercruyce, Bieke Vanherrewege en Wim Crepain

AV+

NIEUWJAARSRECEPTIE

'24

Vrijdag 8 maart 2024, 19u
Theaterzaal Ledeberg

schrijf je in op:

www.gentsmilieufront.be/av

Frontaal

Gents
Milieu
Front

driemaandelijks magazine van Gents MilieuFront
jaargang 26 — 4de trimester 2023
v.u. Pieter Nuytincx, Dampoortstraat 81, 9000 Gent

P806132
afgiftekantoor
9000 Gent 1

 bpost

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIE